

Datum: 12 juni 2020

Onderwerp: VNG inbreng debat stikstofproblematiek 16 juni

Geachte woordvoerders stikstofproblematiek,

Op 8 juni presenteerde het Adviescollege Stikstofproblematiek waar u in de week van 16 juni over debatteert. Graag geven wij u het standpunt van gemeenten mee.

In zijn eindrapport: 'Niet alles kan overal' onderbouwt het adviescollege zijn advies om uit de impasse te raken die is ontstaan door de PAS-uitspraak. Het adviescollege maakt ook korte metten met de huidige voorstellen van dit kabinet. De reductie van de uitstoot moet worden verdubbeld van 26% naar 50% en er moet geen sprake zijn van inspanningsverplichting, maar resultaatverplichting. Kortom, voor de combinatie van natuur- én economisch herstel is een krachtige extra impuls nodig.

Steun voor transitie

Gemeenten onderschrijven het advies waarin wordt gepleit voor een stevig natuurbeleid, een heldere transitie in de landbouw en maatregelen in andere sectoren om de stikstof te verminderen. In ons position paper redeneren wij langs dezelfde lijnen om tot oplossing van het stikstof probleem te komen. De aanbeveling om de aanpak minder vrijblijvend te maken wordt door de VNG onderschreven.

Gemeenten onderschrijven ook het nadrukkelijke advies van het adviescollege dat opnieuw het belang van een gebiedsgerichte aanpak dubbel en dwars onderstreept. Het adviescollege toont overtuigend aan dat een dergelijke aanpak de enige manier is om de natuurgebieden te verbeteren en de stikstofuitstoot terug te dringen. De voorgestelde maatregelen van het kabinet zijn overwegend generiek, daar moet snel een gebiedsgerichte uitwerking aan worden gegeven.

Voorkom stagnatie, geen uitstel van maatregelen

Het adviescollege Remkes geeft aan dat de landelijke maatregelen op dit moment onvoldoende zijn. Het is aan het kabinet om af te wegen in hoeverre het huidige maatregelenpakket nog geïntensiveerd kan worden en een samenhangende strategie vorm te geven. Hoe dan ook roepen gemeenten dit kabinet op om op korte termijn de huidige stagnatie in de (woning)bouw op te lossen en te zorgen dat op de langere termijn een verbetering optreedt van de kwaliteit van natuur en er een goed perspectief voor de landbouw en het landelijk gebied ontstaat. In dat kader zien we één belangrijk punt waar niet mee gewacht kan worden.

Economisch herstel na de Covid-crisis niet onnodig belemmeren

Gemeenten benadrukken de economische gevolgen die de stikstofproblematiek al heeft gehad. Het broodnodige economisch herstel na de Covid-crisis moet op gang komen. Met name de bouwsector heeft als gevolg van de impasse grote schade opgelopen, en ook voor andere sectoren geldt dat er grote problemen zijn vanwege het stilvallen van de vergunningverlening. Anders gezegd: wil het

kabinet straks een succesvol herstelbeleid voor de economie vormgeven, dan moet helder zijn dat de stikstofregelgeving, hiervoor geen belemmering gaat vormen. Uitstel van maatregelen om dat te bereiken, gaan onomkeerbare gevolgen hebben voor werkgelegenheid en woningbouw.

Biedt ruimte voor bouwen met een drempelwaarde

De krapte op de woningmarkt vraagt NU om ruimte voor bouwen. Uit een recent gehouden enquête onder onze leden blijkt dat ruim 800 (woningbouw)projecten nu en in de nabije toekomst problemen ondervinden en stilliggen. Het is ons onduidelijk of uitwerking van dit advies op de korte termijn in de praktijk ook daadwerkelijk die beoogde brug gaat slaan tussen de huidige werkwijze en wettelijke kaders, maar gemeenten zien dagelijks de urgentie daarvoor.

Het adviescollege ziet tevens het grote maatschappelijke belang van het op gang brengen van de bouwproductie die een beperkte bijdrage aan de belasting van Natura 2000-gebieden heeft en adviseert daarom om tijdelijke emissies vrij te stellen van vergunningplicht. Weliswaar in combinatie met een geborgd programma voor steeds verdergaande emissiereductie in de bouw.

Dit aspect kan er op korte termijn voor zorgen dat vergunningen kunnen worden verleend, bijvoorbeeld door het instellen van een drempelwaarde. Hiermee kan niet worden gewacht tot na de verkiezingen en de formatie in 2021.

De langetermijninvesteringen vragen naar onze mening qua fasering een goede afstemming met het natuurherstelbeleid.

Grote maatschappelijke opgaven vragen om een samenhangende gebiedsbenadering

Besturen is keuzes maken en belangen tegen elkaar afwegen. Vanuit gemeenten staat de zorg voor de leefbaarheid van gebieden centraal, zodat deze aantrekkelijk blijven om te wonen, te werken en te recreëren in harmonie met elkaar en met de natuur. In Nederland is beperkt ruimte en wordt de claim op de ruimtelijke inrichting door andere grote maatschappelijke opgaven waaronder klimaatadaptatie, de energietransitie en de versterking van natuur alleen maar zwaarder. De omvang en invulling van de opgaven zijn gebiedsspecifiek en vragen om lokaal maatwerk, zoals bewust omgaan en inzetten van instrumenten zoals opkoop. Het adviescollege merkte terecht op dat een integrale visie nodig is voor een optimale en duurzame benutting van de beperkte ruimte in Nederland. Dat daarbij de specifieke rol van gemeenten niet wordt benoemd is een gemiste kans. De kennis en expertise die bij gemeenten aanwezig zijn, zijn onmisbaar in dit dossier.

Het valt of staat met de uitwerking

We roepen tenslotte op verdere juridisering van dit vraagstuk te stoppen. De wens van extra recht en regels komt voort uit een toenemende complexiteit en diversiteit in de samenleving, maar resulteert vaak alleen in een nog verder toenemende complexiteit en grotere tegenstellingen. Met de introductie van de Omgevingswet zijn grote stappen gemaakt om dit zichzelf versterkend effect te doorbreken. Dit is een belangrijke eerste stap in een broodnodige systeemverandering. Zoals het adviescollege al aangeeft bij de invoering van afrekenbare stoffenbalans, dat ter vervanging van huidige regelgeving moet komen en niet ernaast. Dit om complexere en omvangrijkere administratie te voorkomen. Wij pleiten daarom bij de verdere uitwerking van het stikstofbeleid aan te sluiten bij de uitgangspunten van de Omgevingswet en te waken voor verdere juridisering.